EVOE

Oktober 2012. 18:e årgången.

Traktören Claes-Henrik Munck af Fulkila var en av arrangörerna bakom PB-Kontaktens senaste initiativ – lunch-bjudningar för äldre Bröder inom PB. *Läs mer på sid 11.*

I detta nummer bland annat:

Stormästaren har ordet	sid 2	Nytt om PB:s kulturaftnar	sid 7
Nytt Ordens Informations Collegium	sid 3	Br Martin Stugart om Olof Åhlström	sid 8
Populär pubafton fyller fem	sid 4	PB-Senioren på besök i Uppland	sid 10
Inbjudan till Barbarabal, Grad I och VII	sid 6	Okända sidor av Bellman	sid 12

EVOE nr 2/2012 • 18:e årgången • Ansvarig utgivare: Åke Pilotti • Redaktör: Michael Masoliver • Grafisk form: Janne Skårstedt/Nalle Malmborg
Manusstopp nästa nr: 10 mars 2013. Fotografer i detta nr: Michael Masoliver, Janne Skårstedt och Lars Jonsteg.

Stormästaren har ordet

När det här skrivs har det nya PB-året rivstartat med den viktiga Ämbetsmannaträffen, följt av Grad III som gavs i Arbetsgradernas regi både härstädes och i Bricolistiska Sällskapet i Örebro och senast vår stilfulla Konung Magnus Riddaregrad.

Hösten förlöper alltså traditionsenligt men ändå förändras vårt PB hela tiden. Något av det nya vill jag gärna beskriva här.

Flera av Bröderna har redan märkt förändringarna i Riddarsalen i Stamhuset. Br DSM Roland Berg har initierat ett projekt med syfte att alla Riddarsköldarna skall hänga i Riddarsalen och att det skall vara lätt att ta reda på vem respektive sköld tillhör(t). Förr hängde många av sköldarna på ställen utanför Riddarsalen vilket knappast var värdigt våra Brr RSK. Under Br Rolands egid har samtliga sköldar tagits ner från placeringarna utanför Riddarsalen och 104 sköldar från tiden 1853-1936 har tagits ner för gott. Roland, 1.GO Peter Ljungman, Ordensfotograf Lars Törvall samt Peters svärfar Tommy Karlsson har lagt ner ett mycket omfattande arbete på att fotografera samtliga sköldar och vad som var skrivet på baksidorna. Alla de borttagna sköldarna har lagts i av Br Peter tillverkade specialboxar, vilka skall lagras i Garnisonen. Men förfäras ej, i gången från entrén till valvet kommer en dataterminal att för första gången ge Brr möjlighet att enkelt ta reda på hur samtliga våra sköldar ser ut och vem de tillhör(t). Br Roland kommer att beskriva tankarna bakom placeringarna när arbetet är klart.

En annan nyhet är att Tommy, som är ornamentbildhuggare, guld- och silversmed tillsammans med Br Peter har restaurerat ett flertal av de klenodier vi använder under våra gradgivningar. Stora silverbålen och dess bord, citronklämmorna, lampans bord och Silenii yxa och kors som var helt i spillror är nu klara. Vidare har ämbetsmännens stavar försetts med nytillverkade huvuden och målats i de färger de enligt Statuternas bilder skall ha.

För att ge er en uppfattning om det enorma arbete som lagts ner skulle jag vilja beskriva återställandet av de av Pehr Ljung tillverkade och till PB runt sekelskiftet 1700/1800 skänkta druvklasstavarna till originalskick, men jag hänvisar till den intervju med Br Peter och Tommy som kommer i nästa nummer av Evoe.

Nytt är också att Ordens Informationscollegium (OIC) startats för att samordna kommunikationshanteringen inom PB och som av oss Styrande fått i uppdrag att utveckla en ny hemsida för det samlade Bricoleriet (se artikel på motstående sida).

Dessutom arbetar en grupp bestående av Brr Sören Sunmo, Dagobert Billsten och Stefan Skagerberg med programmet för Stamhusets 75-årsjubileum 2013. En spännande aktivitet under jubileumsåret blir den konsttävling som presenteras på sid 9 i detta nummer av Evoe.

Vi ser med spänning fram mot resultaten av OIC:s och Jubileumsgruppens ansträngningar!

Den sista nyheten är att vi utsett en ny Ordensskald, den till namnet 16:e efter Carl Michael Bellman och den 17:e i ordningen. Att siffrorna skiljer sig beror på att Br Martin Stugart var OS två gånger mellan 1986-1993 och från 1998 fram till Vårhögtidsdagen i år.

Jag har vid ett flertal tillfällen på grader, Årsmöten, Högtidsdagar och i Årsberättelser försökt uttrycka min beundran för Br Martin. Under 20 av alla mina nästan 30 år som CM, GCM, SCM, DSM och SM har jag haft ynnesten att få arbeta med honom. Martin levererade oftast med minst två års framförhållning, och alltid med en enastående finess och professionalitet. Han har en enorm förmåga att skriva roliga och träffande texter, ofta framförda till för den ”drabbade” passande val av äldre slagdängor, skillingtryck eller revykupletter.

Vår nye OS är Br Conny Roth som ofta ses laga mat på DBT:s fester. Conny skrev dagsverser på Norrbottenkurirens ledarsida under många år, och han har alltmer visat framfötterna i PB – han har vunnit Barbarabägaren för årets Barbaratal hela fyra gånger! Efter att ha hört hans hyllning till de nya Hederskommendörerna på Grad III nyligen, beslutade de Styrande direkt att utnämna honom till ny OS vilket skedde i lördags då Conny som Recipiend höll ett mycket fint tacktal. Jag kan försäkra er om att Br Conny blev totalt överraskad då han framfördes till De Högste Styresmännen och så småningom förstod vad det var frågan om. Att det var ett lyckat val framgick med all önskvärd tydlighet då bifallet från Brr var både långt och öronbedövande! Vi önskar vår nye OS all lycka och framgång i sitt ämbete.

Till det bestående hör de lysande PB-begivenheter som står för dörren – då jag hoppas vi ses – innan julen står för densamma, men för säkerhets skull önskar jag alla Bröder en riktigt God Jul och Gott Nytt År!

Er tillgivne Stor-Mästare
Åke Pilotti

Sammanträdesdagar 2013

Lördag 9 febr	RGK
Lördag 9 mars	Grad II
Lördag 27 april	Grad IV
Lördag 4 maj	Vårhögtidsdag
Grad VII, Grad I, Årsmöte	
Fredag 26 juli	Bellmandagen
Tisdag 10 sept	Ämbetsmannaträff
Lördag 21 sept	Grad III
Lördag 5 okt	Grad IX
Lördag 26 okt	Grad I
Söndag 3 nov	Grad VI
Tisdag 3 dec	Grad V Förgrad
Torsdag 5 dec	Grad VIII Förgrad
Söndag 8 dec, Barbara,	
Grad VIII, Grad V	

Nya OIC samordnar kommunikationen i PB

Text och bild: Michael Masoliver

Sedan början av 2012 pågår ett arbete med att inrätta ett Ordens Informations Collegium (OIC) inom Moderlogen och flera av dotterlogerna. Collegiets uppdrag blir att samordna kommunikationshanteringen inom PB – inte minst kring hemsidan Parbricole.se, som kommer att få nytt utseende och rikligare innehåll.

Under 2012 samlades för första gången PB-Bröder i olika ämbeten med koppling till information och kommunikation. Uppdraget är att stärka samordningen, öka erfarenhetsutbytet och förenkla arbetsprocesserna för att på så sätt arbeta mer effektivt och minska arbetsbelastningen för enskilda Bröder.

Något självstyrande organ är det dock inte fråga om, berättar Magnus Ljungkvist, Ordens Informationsmästare p.t. och ansvarig för Moderlogens OIC.

– Vi är snarare en sorts stödfunktion till våra Styrande och till de talanggrupper och andra grupperingar som vill ha hjälp i kommunikationsfrågor, säger han. Ungefär som ett företags kommunikationsstab, om man så vill.

I uppdraget ingår bland annat att försöka få koll på hela PB:s behov av extern och intern kommunikation. PB:s sätt att presentera verksamheten på hemsidan och i andra externa kanaler har stor betydelse för hur Sällskapet uppfattas av utomstående.

Det handlar bland annat om att vårda PB:s grafiska profil, det vill säga att trycksaker, blanketter, rekryteringsmaterial, märken och annat med anknytning till PB uppfyller grundläggande kvalitetskrav samt används på ett konsekvent och genomtänkt sätt. De olika logerna kommer naturligtvis att välja sina små särdrag.

Stort behov av insatser

Exempel på andra pågående eller förestående projekt för Moderlogens OIC är arkivhanteringen, digitaliseringen av vårt fotografiska arkiv och förändringen av samarbetet med Stadsarkivet. På sikt kan det också bli aktuellt med nya trycksaker – kanske en vett- och etikettfolder för nya Bröder som hjälp för dem att tidigt känna sig hemma i Sällskapet.

– Det finns ett stort behov av kommunikationsinsatser inom PB, säger Magnus Ljungkvist. Alla Bröder är varmt välkomna att höra av sig till oss med förslag på frågor som vi bör ta itu med framöver.

Br Magnus Ljungkvist leder arbetet med nya OIC

En av OIC:s första utmaningar blir att utveckla innehållet på Sällskapets internetplats. I skrivande stund arbetar OIC på ett förslag till en ny innehållsstruktur och nya funktioner till den publika hemsidan Parbricole.se. Fokus ligger på den del av vår webb som är öppen mot allmänheten. Den är för övrigt också tänkt att bli en viktig informationskälla för Bricolister. Tid och plats för våra sammankomster är exempel på sådan information som knappast kräver medlemsinloggning.

Adressen Parbricole.se leder till en portal med gemensam information för hela Sällskapet. Därifrån knappar man sig vidare till Moderlogen eller någon av våra sex dotterloger. De lokala sidorna kommer att ha vissa grafiska särdrag, men för besökaren ska Sällskapets samlade webbplats upplevas som en enhet. Varje loge bygger och underhåller sin sida och bidrar med sina lokala händelser till portalens nyhetsflöde. Det blir en frihet under ansvar för alla nya webbredaktörer att vårda vårt varumärke.

Ansvarig för att samordna OIC-arbetet mellan landets loger är Janne Skårstedt, som har arbetat med OIC-projektet sedan starten i februari 2012. På den vägen har han bland annat samarbetat med Bröderna Christian Alçenius i Borås PB, Christer Brynielsson i Malmö PB och Anders Möller i Göta PB.

– Kopplingen mellan tryckta och digitala medier har tidigare varit svag, säger Janne Skårstedt. Alldeles för få Bröder har varit engagerade i den kommunikationskanal där allt fler Bacchi Riddersmän och blivande Bricolister söker information.

Ny levande hemsida

Ambitionen är nu att det ska vara lika lätt att publicera, redigera och uppdatera i nya Parbricole.se som att arbeta i ett vanligt ordbehandlingsprogram. En uttalad målsättning är att hemsidan ska vara mer öppen, innehållsrik och levande än tidigare. Information som inte uttryckligen är hemlig ska kunna vara tillgänglig för alla besökare.

– Självklart ska vi behålla vår särart och bevara våra hemligheter. Men vi kan berätta mer om oss själva. Mycket av det vi gör är faktiskt inte det minsta hemligt, säger Magnus Ljungkvist.

Exakt hur hemsidan kommer att se ut är dock för tidigt att säga. Inte minst för att logerna ännu så länge inte har hunnit prata sig samman i frågan. En PB-loge är autonom, vilket innebär att den har stor frihet att själv utforma sin hemsida inom ramen för en gemensam design.

– Därför är det också viktigt att etablera vår gemensamma värdegrund, en överenskommelse om vilka värden vi alla vill stå för, säger Magnus Ljungkvist.

Janne Skårstedt:

– Det är med hjärtat i Par Bricoles traditioner och ideal vi för vårt Sällskap vidare i tiden. Vi har ärvt ett starkt varumärke som byggts under fyra sekler. Det ska vi vårda och förädla. På tidens vis ska vi också uppsöka Bacchi Riddersmän, anmoda dem att delta i våra oskyldiga nöjen, och fostra dem till våra värdiga arvtagare att föra det Bricolistiska ljuset till kommande generationer. ■

Den 19 september drog höstsäsongen igång för PB:s pubaftnar. Det som en gång började som försöksverksamhet har på bara fem år blivit en institution för många av Stockholms PB-Bröder och deras respektive.

Populär

Klockan har hunnit bli halv fyra på eftermiddagen när Providören Kenneth Sahlin, Traktören Georg Hahne samt medhjälparna Leif Johnson och Bengt Hellström samlas i Stamhusets kök. De tappar upp öl i tillbringare, dukar uppe på vinden och gör i ordning smörgåsar med korv, ost eller leverpastej.

Det har blivit dags för höstens första pubkväll, ett av de evenemang i Stamhuset där också utomstående är välkomna. Traktörerna, Ciceronerna och De Bacchanaliska Lekarne (DBL) står tillsammans bakom evenemanget. Ett viktigt syfte är att ge den nyfikne en chans att stifta närmare bekantskap med Sällskapet. Det gäller inte minst Bacchi Riddersmän, det vill säga bekanta till PB-Bröder som är lämpliga framtida medlemmar i Sällskapet. En annan särskilt välkommen grupp är naturligtvis PB-Brödernas kärelskeliga.

Här kan besökare köpa öl, vin och enklare tilltugg till självkostnadspris. För underhållningen står DBL, och den som så önskar kan också följa med kvällens Ciceron på en guidad visning av Bellmanhuset.

– Här kan man se många av våra trubadurer, säger Kenneth Sahlin. Men det är även viktigt för oss att kunna visa upp huset.

– Det är också ett bra ställe om man vill lära känna människor på ett opretentiöst sätt, säger Bengt Hellström.

Liksom Leif Johnson har han inte missat en pub sedan starten, den 7 september 2007. I början satt de båda bland gästerna, berättar Bengt. Sedan bestämde de sig för att hjälpa till i stället.

– Vi är här för att ha trevligt, säger Leif Johnson. Det här är ett väldigt populärt och avslappnat sätt att umgås.

Klockan fem anländer kvällens första gäster. Georg Hahne och Bengt Hellström tar plats bakom bardisken, Leif Johnson sköter insläppet och Kenneth Sahlin håller ställningarna i köket. Den ende som saknas i det ordinarie gänget är Leif Burman.

Par Bricoles kulturaftnar

När idén till kulturaftnarna väcktes 1982 av Martin Stugart blev mottagandet från styrandehåll till en början blandat.

Dåvarande Stormästaren Hans Kjellgren trodde inte riktigt på idén. Man hade prövat med kulturföredrag på Nionde graden men detta hade mötts med förströtт intresse. Storkansler Pelle Lundstedt stödde däremot tanken, varför det beslöts att i alla fall göra en provverksamhet – tre aftnar fick det bli, som sedan skulle utvärderas. Intresset visade sig emellertid redan från början vara synnerligen stort och någon utvärdering behövde aldrig ske.

Dessa tre första aftnars innehåll framgår av följande utdrag ur protokollet för kulturaftnarnas – som det kom att bli – konstituerande sammanträde 27 april 1982 hemma hos Martin Stugart på Stora Essingen.

Dessa har följts av ytterligare 150 aftnar under 30 år. Det är ingen överdrift att säga att intresset har bestått!

Kulturaftnarna sköttes under de första åren av Brr Martin Stugart och CG Wahlberg d.y. – den senare som traktör. Under de första åtta åren var det 2-4 aftnar per år. Den nuvarande ordningen med 6 aftnar per år infördes av mig när jag tog över 1992.

Stig Lambertsson och Majsie Åvall var traktörer 1992-2001 och skötte denna syssla suveränt. CG Wahlberg gjorde sedan comeback och skötte under några år traktörskapet lika flyhänt för mig som för Martin Stugart. Till aftnarna hade då fogats en avslutningsmiddag för dem som medverkat under året, med en utifrån kommande talare till kaffet.

Hur har det varit under de här 30 åren? Ja, Martins era kan jag inte svara för, men om min är svaret enkelt – en enda lång fest! Viskonstnärer och ordenshistoria, författarklassiker och klassisk musik, spexkonst och Stockholmshistoria – det har varit fantastiskt!

pubafton fyller 5

Text och bild: Michael Masoliver

Redan efter en halvtimme har ett trettiotal besökare slagit sig ned bland borden. Flera av dem är medlemmar i DBL, som senare under kvällen ska uppträda med visor av bland andra Bellman, Olle Adolphson och Ruben Nilson. Andra är här för att lyssna, koppla av eller bara umgås.

När någon av artisterna tar ton tystnar sorlet snart. Men är visan bekant stämmer de flesta upp i sång.

– Det måste vara den enda puben i Stockholm som kan bjuda på de bästa vissångarna och trubadurerna i klassisk 1700-talsmiljö, säger Georg Hahne.

– Det är kul med musiken, säger Kenneth Sahlin. Blandningen gör mycket. Det roligaste är att få vara med om att glädja alla bröder och systrar. Förhoppningsvis kan vi också locka presumtiva bröder till att inträda i vårt sällskap. ■

Boka vårens pubar redan i dag

Torsdagen den 8 november är det dags för säsongens sista PB-pub. Det är fri entré, och puben är öppen från klockan 17 till 21. Den enda reservationen är att vi inte får vistas fler än 50 personer i huset samtidigt. Nu är också datum för vårens pubaftnar klara. Här är kvällarna du behöver hålla reda på våren 2013:
tisdagen den 26 februari,
torsdagen den 28 mars
och onsdagen den 24 april.

En och annan unik händelse finns det speciell anledning att minnas. 1999 hade vi Povel Ramel som avslutningsmiddagsgäst och han berättade om bakgrunden till sina då kommande memoarer. Året därpå gästade Paul Britten Austin oss och berättade om tillkomsten av sin Bellmanbok. Jag vet mig inte ha hört om att någon av dem skulle gjort något motsvarande vid något annat tillfälle.

Numer har upplägget förändrats på olika sätt. Aftnarna marknadsförs mer konsekvent. Den ständiga platsbristen sköts bättre genom rättvis lottning. Vi har numera t.o.m. ett eget punschmärke och en särskild punschmästare!

Det löpande har växt och sköts av sju bröder med Jan Arpi i spetsen, jämte två fruar. Därtill finns en särskild programkommitté. Aftnarna står i dag inför förändringar.

- Vi ska framöver även kunna ta in gäster utifrån som föredragshållare på de löpande aftnarna. Det förekom tidigare bara på avslutningarna.
- I höst kommer till den ändan tidningsteckanaren Fibben Hald från Svenska Dagbladet till vinden och ger oss interiörer från fem decenniers tidningsvärld.
- Avslutningsmiddagen är numera borttagen.
- Den sista kulturaftonen för våren blir en festligare och mer brett anlagd avslutningsafton med stort uppbåd av medverkande. Den ska vi försöka ha utanför huset – ett ständigt aktuellt problem är ju platsbristen.
- I vår kommer avslutningsaftonen att äga rum på Oscarsförsamlingens församlingslokal på Fredrikshovsgatan på Östermalm. Tema är 1920-talet. Stort artistpådrag utlovas. Det ska ni inte missa!

Kulturaftnarna lever och tänker fortsätta leva i många glada år till!
Lennart A. Berg
Direktor för Kulturaftnarna

Inbjudan
Grad VIII
utsänds separat*

DET LYSANDE

inbjuder Dig käre Bror med Kärä

BARBA

söndagen den 2 december 2012 i den vackra och

PROGRAM

14.00	Samling för Bröder kallade till processionen.
14.50	Platserna intagna i Vinterträdgården
15.00	Musiken spelar upp, Högtidskapitlet börjar. Damerna och Bröderna skiljs för sina respektive Kapitel.
16.45	Högtidskapitlet avslutas, barerna i Spegelsalen öppnar och DBT går på sporten eller bestiger Olympen, eller...
18.30	Barbarabalen inleds med middag i Vinterträdgården.
22.00	Barerna i Vinterträdgården öppnas. Omdukning till danspalats. Storbandet spelar upp.
24.00	2012 års Barbarabal avslutas.

Klädsel: Högtidsdräkt med vit väst och gradband. Våra Damer bär sina vita ordensband samt PB-dekorationer. Nytt ordensband tilldelas de Kärälskeliga Systrar som tidigare inte erhållit detta (ev. förkommet band meddelas i samband med anmälan till balen).

I år anstränger vi oss
våra Damers förväntning
Våra traditioner och ritu
med djupa rötter i vå
Vi försumm
men vid den här
dansen till storband lika

Varmt Välkomna!
Tim Bowden
General-Ceremonimästare

*) Grad VIII ges i Stamhuset onsdagen den 28 nov. De nyantagne Guvernörerna dubbas vid Barbarakapitlet. Grad V ges tisdagen den 27 nov i Stamhu

PB:s kulturaftnar våren 2013

20/2 Den eviga ungdomens stad – studenter, juvenaler och gluntar i Uppsala runt 1840
Br Jan Arpi berättar, sekunderad av sångare med tidsanknytning.

6/3 Kring Bacchi Concurs
Br och tillika Fil Dr Mats Hayen kåserar om den rättsliga bakgrunden till Bellmans berömda sångsvit från 1784. Sten Magnus Petri bidrar med lutsång.

9/4 20-talets ansikten
Br Lennart Berg berättar om 1900-talets mest omskrivna decennium. Han sekunderas av ett stort artistuppbåd med DBM i spetsen. Det blir en myckenhet musik från tiden – från 20tals jazz till revykupletter.

De två första aftnarna äger rum på Stamhusvinden. Den tredje äger rum på Oscarsförsamlingens församlingslokal, Fredrikshovsgatan 8, Östermalm. Pris 100 kronor resp 150 kronor. Kaffe, kakor och punsch ingår.

Anmälan sker till kulturaftnarnas e-post kulturafton@hotmail.com eller till kansliet (som då vidarebefordrar anmälan) eller till sekreterare Jan Arpi. Anmälningar mottages till 31/12. Vid överteckning tillgrips lottning. Platstilldelning meddelas i brev före januari månads utgång.

SÄLLSKAPET

lskelig att fira Barbarahögtid med

RABAL

stilfulla Vinterträdgården å Grand Hôtel, Stockholm.

Inbjudan
Grad V
utsänds separat*

MENY

Lättbakad fjällröding med västerbottenroyal
och halstrad pilgrimsmussla

Kantarellfärserat majskycklingbröst med ragu på rödlök
serverad med ljummen spetskål och dragonsås

Mango- och passionsfruktsmousse på nötmarängbotten
med rårörda hallon

Lättöl / Mineralvatten
Organic Shiraz 2009, Reyneke Wines,
Western Cape, South Africa
Kaffe och punsch

Anmälan: Priset för Måltidskalaset är 1.195 kronor. Härutöver kan Bröderna efter eget önskemål inhandla snaps, dessertvin och avec på plats. Bindande anmälan görs genom inbetalning till PBs PlusGiro 15 14 05-8 på så sätt att denna är registrerad senast torsdag den15 november (glöm inte att ange namn och grad).

ännu mer för att uppfylla
gar på Den Stora Balen.
ualer har ett rikt innehåll
år 233-åriga historia.
ar dem inte,
Barbarabalen är
helig – om inte heligare!

uset. Till gradgivningen hör i båda fallen närvaro vid Barbarakapitlet den 2 december. Deltagande i Barbarabalen är dock inte obligatoriskt.

Stamhustomte!

Vårt kära stamhus saknar en hustomte, som håller sin vakande hand över husets inre och kan hjälpa oss andra Bröder att se till att allt är i sin ordning.

Vi söker Dig, Broder, som är intresserad av att pyssla och plocka så att vårt stamhus alltid är lika lysande som vårt kära sällskap. Bland arbetsuppgifterna kan nämnas

- att ta hand om ev. kvarlämnat gods i köket
- att lämna dukar och handdukar till tvätt
- att putsa mässing
- att hålla ordning i allmänna utrymmen
- att inhandla material till städaren
- att byta glödlampor, proppar etc.
- att vara vår egen hustomte

Vi föreställer oss att Du är en engagerad Broder som lämnat det yrkesverksamma livet bakom Dig och vill fylla en del av tillvaron med något annat, vars resultat uppskattas av alla.

Lämpligen är Du i tjänst en dag i veckan, ex. tisdag eller torsdag, när Kansliet är öppet. Dock råder stor flexibilitet och Du kommer att få fria tyglar att självständigt organisera tomteuppgifterna tillsammans med berörda Bröder.

Hör av Dig till Kansliet med Din intresseanmälan! Har Du frågor, ring oss på Kansliet, 08-644 64 66.

När Olof Åhlström kom till

Olof Åhlström stod bakom Fredmans epistlar och sånger, han var den som såg till att dessa båda mästerverk blev tryckta. Men vem var han egentligen själv? Jo, en bondson som blev kunglig boktryckare, det låter som en saga men är rena rama sanningen.

Att Fredmans epistlar utgavs år 1790 med noter och allt annat är rena miraklet. Bellmans vissamling hade legat fix och färdig i närmare 20 år, men någon boktryckare hade inte kunnat uppletas. Detta sorgliga förhållande berodde på att det inte fanns något nottryckeri i Stockholm.

På 1780-talet, närmare bestämt den 10 april 1788, fick en herre vid namn Olof Åhlström kungligt privilegium på ett musiktryckeri med ensamrätt i Sverige. Därmed öppnade sig möjligheten för Bellman att få sina två livsverk, Fredmans epistlar och Fredmans sånger, publicerade och därmed bevarade för eftervärlden. Problemet var bara att övertala Olof Åhlström att låta dem bli tryckta, vilket inte var lika enkelt som man kan tro: år 1788 kunde ingen veta att Bellman skulle få det erkännande han senare fick. Samtiden såg honom som en ganska lättviktig poet som valde låga ämnen att rimma på; ”en gyckelmakare för det lägsta folket” hade Johan Henrik Kellgren kallat honom. För att understryka sitt förakt för den bacchanaliska skalden skrev Kellgren följande vers:

Anakreon! Var är ditt lov?
En annan rövat har din lyra
Som rik i fylleriets yra
Förtjusa lärt Priapi hov.
Hans muser sig på spinnhus nära,
hans gratier ligga under kur.
Och uti Platskans jungfrubur
han kärleksgudens språk fått lära.

”Platskan” hette Lovisa von Plat och var Stockholms mest kända bordellmamma. Efter vad som sägs ska hon ha föreståtts den bordell på Baggensgatan som Bellman beskriver i Fredmans epistel 55.

Olof Åhlström höll av allt att döma med Kellgren, han ställde sig i vilket fall negativ till förslaget att låta trycka och ge ut Bellmans båda vissamlingar. Men hans skäl var inte enbart moraliska, han trodde inte heller att utgivandet skulle bli en lönsam affär. Tidsandan hade förändrats, den litterära publiken ville inte längre läsa om – och ännu mindre sjunga om! – fyllerister och prostituerade i Stockholm.

Varför Åhlström lät sig övertalas av Bellmans vänner att låta trycka verken ska jag återkomma till. Men först några ord om

Olof Åhlström

Olof Åhlström själv, hans bakgrund och väg till Sveriges första musikförlag. Han föddes år 1756 på en gård i Vårdinge församling i Södermanland, hans far var bonde utan ekonomiska möjligheter att bekosta sonens utbildning. Lyckligtvis fanns nära hemmet herrgården Näsby, där baron Silfversparre residerade. Baronen hade lagt märke till Åhlströms unika begåvning och lät honom dela informator med sin son, en lika generös som ovanlig gest. Det måste i sanning ha varit något särskilt med Olof Åhlström!

Första klassens tonsättare

Efter en tid kallades baronen till Stockholm för att sköta en högre ämbetsmannasyssla. Hans familj följde givetvis med, men Olof Åhlström fick vackert stanna i Vårdinge. Någon måtta måste det ändå vara, resonerade troligen baronen.

Vem kan undra på att den 16-årige Åhlström ständigt dagdrömde om Stockholm? Till slut bestämde han sig för att själv ge sig av till huvudstaden och ta sig fram där så gott han kunde. I Vårdinge fanns ingen framtid för honom, det förstod han.

Den 19 augusti 1772 kom en dammtäckt Olof Åhlström fram till Stockholm, han hade traskat och gått större delen av vägen. I samma ögonblick han steg in genom tullporten slöts den bakom honom, nu bevakad av soldater. Gustaf III hade samma dag genomfört en statsvälvning som i ett slag skulle förändra Sveriges historia, men om detta hade Åhlström inte en aning. Han tyckte kanske att det var mycket liv och rörelse på gatorna, men vad visste han? Åhlström hade aldrig förut varit i Stockholm.

Morgonen därpå sökte han upp sin höge välgörare och ett nytt liv började. Baron Silfversparre bekostade hans utbildning och några års hårda musikstudier följde. Olof Åhlström blev först anställd som organist i Maria kyrka och året därpå, 1779, i Jakobs kyrka. Samma år debuterade han även som kompositör.

Eftersom han under hela 1770-talet hade umgåtts i familjen Silfversparre visste han hur den svenska aristokratin uppförde sig och vilka regler som gällde. Han gled därför med lätthet in i dessa höga kretsar, desto enklare eftersom han utvecklats till en första klassens tonsättare. År 1785 valdes han in i Musikaliska akademien, året därpå blev han kronprinsens lärare i musik. Gustaf (IV) Adolf påstås djupt ha aktat sin tillbakadragne musiklärare.

Som belöning för sitt trägna arbete fick Olof Åhlström till sist ensamrätt på ett kungligt nottryckeri. Vad som sedan hände berättar krigsrådet Wilhelm Weste i sin dagbok:

När krigsrådet Åhlström (då revisor i krigskollegium) hunnit få sitt nottryckeri i ordning och äfven utgifvit några musikaliska arbeten kom han en dag att nämna derom för mig, hvarvid han beklagade att här vore en så stor brist på inhemska komponister och hos oss komponerade musik att han icke visste hvad han vidare skulle kunna med någon förmån trycka.
”Jag tror mig”, sade jag, ”kunna ge förslag på ett verk som efter allt utseende skulle vinna stark afgång och löna sig öfver måttan väl och det vore Fredmans epistlar. Härvid är att märka det Bellman längesedan skall för 50 riksdaler ha sålt rättigheten att trycka dem åt assessor Pfeiffer (egare af det då så kallade ordensboktryckeriet); men förmodligen har Pfeiffer aldrig ämnat utgifva dem utan under denna titel skänkt Bellman, som alltid är i behof, 50 rdr. Det vore ock ett halfgjordt arbete då han ej får trycka musik, som för Bellmans poemer är alldeles oumbärlig, hvarför jag tror att han gerna öfverlåter sin rätt till dig. Det behöfver dock iakttagas att de

Stockholm

Av Br Martin Stugart

innan tryckningen granskas och endast de bättre styckena utväljas, liksom att dessa rensas från odugligheter, hvilka ofta likna skurar af nonsens emellan blixtar af snille.
Den tiden florerade under namn af Södra Bataljonen på Södermalm ett sällskap af några muntra men törstiga bröder, ibland hvilka assessorn i Bergskollegium Lundström kunde anses för en koryfé. Han var en ganska god sångare, alltid glad och munter, god värd med tillräckliga medel till gästfrihet. För honom nämnde Åhlström mitt förslag.
”Åh, det var en kostelig idé! Låt oss uppgöra en prenumerationslista! Jag skrifver först på och du skall snart få flere prenumeranter.”
Sagdt och gjordt. Listan uppsattes, cirkulerade, och innan kort hade Åhlström ett tillräckligt antal prenumeranter för att kunna lägga sin hand vid verket. Vidare förmåddes Kellgren, genom Åhlströms svåger assessor Lenngren, att granska poemerna och rätta dem der det behöfdes, äfvensom att skrifva företalet, och jag åtog mig att läsa korrekturerna.

”Assessor Lundström” var ingen annan än vår egen Carl Jacob Lundström (1756-1800), ceremonimästare och RSK i Par Bricole, säkert mest känd för sin fina medalj. Utan hans initiativ hade Fredmans epistlar kanske aldrig sett dagens ljus. Bär alltså hans medalj med stolthet, ni som har fått den!

CJ Lundström

Trots den långa prenumerationslistan gick Fredmans epistlar och sånger tyvärr inte att sälja. Texterna ansågs oanständiga, melodierna ansågs föråldrade. Åhlström tvingades därför lägga större delen av den första upplagan i lager och det skulle dröja många år innan den på nytt blev attraktiv. Bellman dog år 1795, bitter, sjuk och besviken. Åhlströms stjärna steg i gengäld allt högre på den litterära himlen: åren 1789-1834 utgav han ”Musikaliska tidsfördrif”, en tidskrift som utgavs 30 nummer per år med samtidens mest populära visor och melodier. Desutom gav Olof Åhlström ut ”Skaldestycken satta i musik” åren 1792-1823, sammanlagt 305 sånger och visor i olika häften.

Olof Åhlström var även bricolist, intagen i vårt sällskap år 1794. På 1790-talet bodde Åhlström och hans familj i det Schönborgska huset vid Götgatan, strax nedanför vårt Stamhus. Senare köpte han sitt eget hus på Beridarebansgatan, och där blev han kvar till sin död den 11 augusti 1835.

Sina sista år vårdades han av döttrarna Carolina och Charlotta. ■

REGLOR FÖR KONSTTÄVLING

med anledning av högtidlighållandet av att Bellmanhuset varit i Det Lysande Sällskapets Par Bricole ägo i

75 ÅR

Bakgrund

I maj 1938 slutfördes Det Lysande Sällskapets Par Bricole förvärv av det hus på Urvädersgränd 3 på Södermalm i Stockholm, Bellmanhuset, som Par Bricole sedan dess haft som sitt stamhus.

I Bellmanhuset bodde Par Bricoles förste Ordensskald, Carl Michael Bellman, under några av sina mest produktiva år, 1770-74, då han skrev större delen av Fredmans Epistlar.

Sällskapet Par Bricole har nu som ett led i högtidlighållandet av att det i maj 2013 förflutit 75 år sedan Bellmanhuset kom i Sällskapets ägo beslutat anordna en konsttävling.

§1. Verk

Till bedömning mottages konstnärliga verk i hanterlig storlek som kan reproduceras och bevaras till eftervärlden. Verken skall vara på temat Bellmanhuset vid Urvädersgränd 3 och kan vara exempelvis illustrationer, målningar, skulpturer eller annat.

§2. Deltagare

Tävlingen är öppen för alla, även icke medlemmar av Par Bricole. Undantagna är juryns medlemmar och deras omedelbara familjer.

§3 Jury

Vinnare i Tävlingen utses av en jury bestående av
Åke Pino Pilotti, Stormästare i Par Bricole, ordförande.
Extern Stockholmskännare NN.
Extern konstnär NN.
Sören Sunmo, ordförande i gruppen Bellmanhuset 75 år i Par Bricoles ägo.
Dagobert Billsten, ledamot av gruppen Bellmanhuset 75 år i Par Bricoles ägo.
Stefan Skagerberg, ordförande i Par Bricoles Cicerongrupp.

Juryn sammanträder under april 2013 och dess beslut kan inte överklagas.
Vinnande bidrag och dess skapare tillkännages på Par Bricoles Vårhögtidsdag den 4 maj 2013 på Restaurang Hasselbacken.

§4. Vernissage och utställning

Det vinnande verket kommer tillsammans med ytterligare några av de mest framstående av juryn utvalda att visas vid Sällskapets Vårhögtidsdag den 4 maj 2013 på Restaurang Hasselbacken och under resten av jubileumsåret i Bellmanhuset.

§5. Vinnande verk

Det vinnande verket övergår i Par Bricoles ägo och avses få en permanent plats i Bellmanhuset. Avsikten är också att det vinnande verket skall reproduceras på lämpligt sätt (litografi, miniatyr, tryck, avbildning etc.) i begränsad och numrerad upplaga för att säljas till bröderna i Par Bricole.

Överskottet från en sådan försäljning skall användas till Stamhusets bevarande. Genom inlämnande av verk samtycker deltagande konstnärer till detta. Vinnande konstnär erbjuds bidrag till verkets materialkostnader. Det vinnande verket tillfaller som nämnts Par Bricole. Övriga verk återgår till respektive konstnär efter vernissage och utställning.

Vinnande konstnärs namn kommer att sättas upp bland Stamhusets donatorer i Bellmanhusets entré.

§6. Inlämning

Verk till tävlingen mottages på Par Bricoles kansli i Bellmanhuset på Urvädersgränd 3 tisdagar och torsdagar under mars 2013 mellan klockan 10 och 12. Senaste inlämningsdag är tisdagen den 26 mars 2013 klockan 12:00.

§7. Övrigt

Frågor om tävlingen besvaras av Sören Sunmo 070-536 5655, Dagobert Billsten 070-890 8989 eller
Stefan Skagerberg 073-771 0462.

PB-Seniorens majutflykt till Uppland

Text och bild: Lars Jonsteg

Den 29 maj gjorde PB-Senioren en mycket intressant bussutflykt till Salsta Slott, Uppsala och Linnémuseet, Ulva Kvarn samt Linnés Hammarby. Bussen, som tog de drygt 40 seniorerna runt i Uppland tillhörde mycket passande ”Junior & Company”.

Som vanligt mycket välplanerat med strålande väder, välsmakande måltider och många glada skratt. Hatten av för arrangörerna Reinhold och Kerstin Järpling samt Thord och Cia Sjöberg.

PB-Seniorens höstkalendarium

Vad du inte visste om Vasas bärgning

Tisdagen den13 november berättar Agneta Lundström och Bernt Fälting om händelser runt bärgningen som inte tidigare framkommit. Bernt har studerat sin fars, Per Edvin Fälting, dagböcker. Agneta var hustru till förre chefen för Vasamuséet, Per Lundström.

Vi samlas utanför Vasamuséets entré 10:30 för att gemensamt gå in.

Efter föredragen äter vi lunch i muséets matsal där vi får smör och bröd, varmrätt, mineralvatten/lättöl och kaffe med Vasatryffel.

Priset 290 kronor per person betalas i samband med anmälan senast 26 oktober genom inbetalning på pg 15 14 05-8. Ange ”Vasa”, namn och telefonnummer (helst mobil).

Ansvarig för evenemanget är Claes Tottie, tel. 08-87 62 93.

Julbord på Kastellet

Även i år avnjuter PB-seniorerna sitt julbord på Waxholms Kastell torsdagen den 6 december. Vi samlas på Strandvägen, kajplats 14, klockan 12:45 för ”avprickning”. Därefter går vi ombord på m/s ”Cinderella I” som avgår 13:00. Vi anländer till Kastellet 14:00, då vi går direkt till bordet. Vi beräknar att vara tillbaka cirka 17:00.

Julbord och båtfärd tur och retur ingår i det oförändrade priset 590 kronor per person. Dryck betalas separat. Anmälan senast onsdagen den 23 november genom inbetalning på pg 15 14 05-8. Ange ”Julbord”, namn och telefonnummer (helst mobil).

Ansvarig för evenemanget är Claes Tottie, tel. 08-87 62 93.

Lyckad premiär för PB-Kontaktens lunch för äldre Bröder

Text och bild:
Michael Masoliver

Torsdagen den 27 september var det premiär för PB-Kontaktens senaste initiativ – lunchbjudning på Stamhusets vind för de äldre Bröderna inom PB. Det blev en välbesökt tillställning med sång, musik och trevlig samvaro över ärtsoppa och punsch.

Sedan 1997 har PB-Kontakten arbetat för att stärka samhörigheten inom PB. Utgångspunkten är att alla ska uppleva att de är en del av gemenskapen, även om man inte längre orkar medverka vid gradgivningar och andra aktiviteter.

Ledorden för PB-Kontaktens verksamhet, som vänder sig till äldre Bröder inom Moderlogen, är Omtanke, Samhörighet och Stöd, berättar SK Nils B Ericsson, som också är Ordförande för gruppen. Det innebär till exempel att PB-Kontaktens medlemmar är tillgängliga för Bröder som är i behov av samtal, hjälp med praktiska ärenden eller som bara vill träffa en Broder över en kopp kaffe.

Gruppen har också kontaktat medlemmar som inte varit aktiva på länge för att höra sig för om anledningen. Yngre Bröder har ofta fullt upp med familj och arbete, har det visat sig. För äldre kan det vara besvärligt att bära frack eller ta sig till och från evenemang. Skulle det visa sig att en äldre Broder inte kan medverka på PB:s aktiviteter för att resorna är besvärliga kan PB-Kontakten hjälpa till med att ordna transport.

Från och med i år uppvaktas dessutom alla Bröder som fyller mer än 85 år per telefon, berättar Br Per-Olof Wasberg, som var den som tog initiativ till PB-Kontakten för 15 år sedan.

– De blir enormt glada, säger han. Vi har kontakt med många som sitter ensamma hemma. Därför är den här typen av evenemang så viktig. Det är roligt att se att vårt arbete har burit frukt.

Av torsdagens lyckade lunch att döma kan också detta bli en institution vad det lider. Det blev nämligen ett sällsynt muntert evenemang med sång och musik samt en hel del minnen och anekdoter. Eller som nyblivne 95-åringen Br Rolf Rygart uttryckte det i ett uppskattat tal: ”En ny lysande idé från Par Bricole!”.

– Vi ska visserligen utvärdera det här först, säger Br Claes-Henrik Munck af Fulkila, som är både Traktör och engagerad i PB-Kontakten. Men det känns jättebra redan nu. Det är ett trevligt initiativ. Vilken kamratskap!

– Det roligaste med det här är att vi gör saker tillsammans, säger Hans Lauenstein, som också är engagerad i PB-Kontakten. Det vi gör kommer andra till del. Vi påminner Bröder om att PB finns och att de inte är bortglömda.

SK Nils B Ericsson stod värd för evenemanget. Ansvariga för lunchen var Brr Niclas Wallin och Traktören Claes-Henrik Munck af Fulkila, som fick hjälp av övriga Bröder i PB-Kontakten. För underhållningen stod Lekaren Br Bernt Johansson. Övriga medlemmar i PB-Kontakten är Brr Curt Dahlin, Peter Kvant, Lars Larsson, Terje Rydén och Lars Åkerblom.

Nästa sopplunch äger rum torsdagen den 25 oktober. ■

Lekare och körmedlemmar i Taubes fotspår

En grupp Bröder och Kärälskeliga sökte Evert Taubes rötter i Antibes med omgivningar under en vecka i september. De fyllde hela det lilla hotellet, Petite Réserve där Evert bodde i perioder under 50- och 60-talen. På bilden med början uppe till vänster: Lars Hedbring, Ulf Johan Tempelman, Agneta Emmervall, Bosse Forssell, Gunnar Börjesson, Tommy Gustavsson, Wilhelm Klingberg, Brita och Torsten Nilsson, Ingela Klingberg, Anita Tempelman, Anki Holst (ngt skymd), Elisabet Börjesson, Britte Hedbring (ngt skymd), Teddy Nilsson, Eva Martin-Lannerwall och Janne Skårstedt.

Sällskapsvisor avslöjar okända sidor av Bellman

Text och bild: Michael Masoliver

Bellman var långt ifrån någon spritromantiker utan tvärtom fullt medveten om alkoholens skadeverkningar. Det säger Br Bo Forssell, som är i färd med att sammanställa en skrift med sällskapsvisor av skalden. Den 12 december gästar han PB:s Kulturafton.

Det kan knappast ha undgått någon att Carl Michael Bellman var en sällskapsmänniska av stora mått eller att han gärna skildrade sällskapslivets fröjder. Men mycket talar också för att Bellman var fullt medveten om riskerna med ett oförsiktigt drickande.

Det konstaterar Bo Forssell, som har ägnat sig åt att sammanställa en samling av skaldens mer eller mindre kända sällskaps- och dryckesvisor. Totalt handlar det om femtio dikter och visor som förhoppningsvis också kommer att ges ut i bokform, sannolikt med titeln *Ej mera än du tål*, ett citat som också återfinns i två olika visor av Bellman.

Till sin hjälp har Bo Forssell en komplett samling av den serie med Bellmans skrifter och visor som Bellmansällskapet lät publicera mellan 1919 och 2003. De äldsta volymerna ärvde han efter fadern, bricolisten Nils Forssell. Andra införskaffade han på egen hand.

Vissamlingen kan komma att överraska, tror han.

– Många är väl bekanta med den lyriska sidan av Bellman. En annan bild av honom är den som stamgäst på Stockholms krogar och en slarver i största allmänhet. Nog finns det en diskrepans mellan dessa två sidor, säger Bo Forssell.

– Inte ens de glada sällskapsvisorna bekräftar mytbilden av Bellman som slarver. Han hade uppenbarligen en personlig erfarenhet av alkohol och var helt klart medveten om olika aspekter av alkoholbruk. Men som konstnär lyckades han upprätthålla en distans.

Flera av visorna har ett uppenbart budskap. En känd skildring av alkoholens skadeverkningar är *Epistel no 23,* eller *Ack du min moder*, där Bellman utförligt beskriver Fredmans våndor i rännstenen vid Krogen Kryp-in vid Järntorget en sommarnatt 1768.

Ett par exempel i Bo Forssells sammanställning kan rentav betraktas som rena nykterhetsvisorna. Det händer också att Bellman häcklar den som stoltserar med ett glatt uteliv, som i *Granne du lever*, där han imiterar en drucken som har svårt att uttrycka sig.

– Där möter vi en återhållsam och till och med moraliserande Bellman, säger Bo Forssell.

Den 12 december berättar Bo Forssell i ord och ton om Bellmans mindre kända visor och dikter på Stamhusets vind under säsongens sista Kulturafton.

Tiden är klockan 19, priset är 100 kronor. Kaffe, kakor och punsch ingår.

Anmälan sker via e-post till adressen kulturafton@hotmail.com. ■

SPEX²

Gula faran och Terminator IIB är två otroliga spex
som vi nu serverar till priset av ett, alltså endast 200 kr.

Föreställningar förutom vid grad 2 ges på Capitol, S:t Eriksgatan 82 följande dagar:

Fredag 8/3 kl. 19.00 • Söndag 10/3 kl. 16.00

Onsdag 13/3 kl. 19.00 • Fredag 15/3 kl. 19.00 • Lördag 16/3 kl. 16.00

Biljetter kan som vanligt bokas på www.pbteater.se fr.o.m. 1 december!